

Standpunt NAPA over PA als WZD-functionaris

Achtergrond

Op 1 januari 2020 trad de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten (Wzd) in werking. De eerste evaluatie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en Wet zorg en dwang is in december 2021 naar de Tweede Kamer gestuurd. De rapportage met betrekking tot de tweede fase wordt medio 2022 verwacht. In die fase zal ook gekeken worden naar de rol van diverse professionals binnen deze wet, met name in de rol van Wzd-functionaris.

Momenteel kunnen de volgende beroepsgroepen aangewezen worden als Wzd-functionaris:

- ter zake kundige artsen (bijv. specialisten ouderengeneeskunde, artsen voor verstandelijk gehandicapten, maar ook psychiaters en huisartsen);
- gezondheidszorgpsychologen;
- orthopedagogen-generalist.¹

Vanuit de NAPA is een werkgroep opgesteld die zich heeft toegelegd op de vraag of de Physician Assistant (PA) ook de rol van Wzd-functionaris kan vervullen. PA's werkzaam in de sectoren waarin de Wzd van toepassing is, hebben sinds de invoering als zorgverlener met deze wet te maken. De vraag die NAPA sindsdien krijgt, is of de PA ook in de rol van Wzd-functionaris kan acteren. De NAPA constateert hiertoe geen inhoudelijke bezwaren.

KERNSTANDPUNT

DE PA KAN DE ROL VAN WZD-FUNCTIONARIS VERVULLEN. UIT MAATSCHAPPELIJK OOGPUNT ZIJN ER MEERDERE VOORDELEN TE BEHALEN OM DEZE BEROEPSGROEP AAN DE BESTAANDE LIJST VAN MOGELIJKE WZD-FUNCTIONARISSEN TOE TE VOEGEN.

DE PA KAN DEZE FUNCTIE VERVULLEN OMDAT:

- ✓ De PA reeds aan de huidig gestelde vereisten die de Wzd aan de [functie van Wzd functionaris](#) stelt kan voldoen;
- ✓ Het vervullen van deze rol door een PA meerwaarde heeft gezien de vertaling werkvloer/medisch-inhoudelijk;
- ✓ Taakherschikking kan bijdragen aan een betere spreiding van capaciteit.

ZIE NADERE TOELICHTING.

Competenties

Er zijn momenteel geen formele aanvullende vereisten waaraan de beroepsgroepen die momenteel de functie van Wzd-functionaris kunnen bekleden, moeten voldoen. Deze eisen zijn geborgd in de herregistratie-eisen van de beroepsgroepen. PA's zijn sinds september 2018 BIG-geregistreerd en voldoen daarmee aan de wettelijke basiseis Wzd-functionaris. De herregistratieregels zijn in 2020 in werking getreden. Op het moment van de invoering van de Wzd waren de herregistratieregels voor de PA nog niet in werking getreden, wat mogelijk ertoe heeft geleid dat de PA destijds niet als aangewezen beroep in de Wzd is opgenomen. Bij de herziening van de wet wordt aan deze basiseis volledig voldaan.

Daarnaast schetst het profiel Wzd-functionaris, ontwikkeld door diverse beroepsverenigingen, de volgende aanvullende vereisten:

- relevante werkervaring in de ouderenzorg c.q. de gehandicaptenzorg;
- aantoonbaar kennis hebben van de Wet zorg en dwang;
- bereidheid om deel te nemen aan een overleg met andere Wzd-functionarissen, gericht op reflectie op de taakuitoefening als Wzd-functionaris (intervisie of intercollegiale toetsing).³

De PA die interesse heeft in het zijn van Wzd-functionaris, kan door het volgen van aanvullende scholing aan deze aanvullende eisen voldoen. Er worden geaccrediteerde scholingen aangeboden die opleiden tot Wzd-functionaris.

Samengevat: de PA is een BIG-geregistreerde, medisch opgeleide zorgprofessional, en voldoet zo al aan dezelfde eisen die gelden voor andere aangewezen beroepsgroepen om Wzd-functionaris te kunnen worden. Een (ervaren) PA met interesse in het vervullen van de functie Wzd-functionaris heeft thans als zorgprofessional reeds de algemene competenties in huis. Ook kunnen PA's in de huidige situatie een kortere cursus over de Wzd volgen, waardoor er een goede basis is om in de rol van Wzd-functionaris te groeien.

Vertaling werkvloer/medisch-inhoudelijk

In hun dagelijkse werkzaamheden komen PA's in sommige sectoren veelvuldig in aanraking met de Wzd. Er zijn immers veel medische handelingen waarbij getoetst moet worden of er sprake is van onvrijwillige zorg. In de huidige situatie vervult de PA een inventariserende en signalerende rol. In de praktijk krijgen PA's vragen over welke handelingen al dan niet toegepast mogen worden; niet zozeer in de hoedanigheid als Wzd-functionaris, maar in de context van de dagelijkse zorg. De PA kan daarom bij uitstek de vertaling van de werkvloer naar het medisch-inhoudelijk domein (en vice versa) maken.

³ <https://www.dwangindezorg.nl/documenten/publicaties/implementatie/wzd/diversen/profiel-wzd-functionaris>

Tevens beschikt de PA over praktische kennis over het zo veel mogelijk voorkomen van onvrijwillige zorg zonder dat goede (medische) zorg in het gedrang komt.

In afstemming met het team en met andere Wzd-functionarissen kan de PA in dergelijke gevallen een waardevolle bijdrage leveren. De PA kan op gelijk niveau meepraten met bijv. de specialist ouderengeneeskunde en sparringpartner zijn als het gaat over dilemma's wat betreft onvrijwillige zorg.

Het vervullen van de rol van Wzd-functionaris schijnt daarnaast ook een nieuw licht op de dagelijkse werkzaamheden van de PA zelf. Doordat de Wzd-functionaris op meerdere locaties de kans krijgt om over de schouder mee te kijken, komen zorgprofessionals ook instellings-overstijgend met elkaar in aanraking. Zodoende ontstaat een wederkerige voedingsbodem voor nieuwe inzichten en verbetering van de dagelijkse praktijk.

Capaciteit

Gezien de schaarste aan en administratieve werkbelasting voor bijv. specialisten ouderengeneeskunde en GZ-psychologen, kan het op het gebied van capaciteit gunstig zijn om de rol van Wzd-functionaris ook aan PA's toe te bedelen. Hieronder valt ook een stuk taakherschikking, waarbij de PA de specialist ofwel kan ontlasten ofwel kan hierin gezamenlijk opgetrokken worden. Zeker in het geval waarin de ter zake kundige arts geen tijd heeft voor de werkzaamheden of deze rol niet ambieert, kan het gunstig zijn om een PA als Wzd-functionaris te installeren. Naast het tekort aan personeel wordt immers ook een groeiende zorgvraag voorzien waarop tijdig geanticipeerd moet worden. NAPA constateert een groeiende vraag naar inzet van PA's in de sectoren waarin de Wzd van toepassing is.

Praktijkvoorbeeld:

“Als PA werkte ik met een cliënt met gevorderde dementie en insulineafhankelijke diabetes mellitus. Gezien haar wisselende intake moesten haar bloedglucoses dagelijks gecontroleerd worden met een vingerprik. Wegens haar afwerend gedrag was dit dagelijks een strijd. Door het behalen van mijn diabetesaantekening en het feit dat ik de ontwikkelingen op dit gebied volgde, wist ik dat er een sensor op de markt was die je aan de achterkant van de bovenarm kunt aanbrengen, waarmee je de waarden veertien dagen lang kan uitlezen met een app op de mobiele telefoon. Ik heb bij het verpleeghuis onderbouwd dat het nodig was voor deze cliënt om deze sensor aan te schaffen en dit is toen gebeurd. Daardoor had de cliënt nog maar een keer in de twee weken, in plaats van tien keer per week, te maken met onvrijwillige zorg.”
PA ouderengeneeskunde bij Woonzorg Unie Veluwe